

**R. P. Georgii De Rhodes Avenionensis, È Societate Iesv,
Philosophia Peripatetica, Ad Veram Aristotelis Mentem**

Rhodes, Georges de

Lvgdvni, 1671

Sect. j. Vtrum omne intellectuum sit necessariò volitium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95638](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95638)

singulis datos, cum plures essent ducentis, ab ultimo incipiens usque ad primum recitabam.

Plerumque tamen accidit, ut qui tantâ sunt præditi memoriâ, ingenio minùs valeant, quia ingenij celeritas maiorem deposcit humiditatem, quam refugit memoriæ tenacitas.

Memoriæ adjuvamenta. Dico quattor. Præter moderatas illas qualitates mollitiæ, & duritiæ nihil esse, quod memoriâ æquè iuvet ac exercitatio quotidiana memoriæ; nihil enim æquè vel curâ augetur, vel negligentia intercidit. Secundò plurimùm iuvat memoriâ, si valde attendas ad ea quæ desideras retinere: item si non multis simul obruas memoriâ; eorum enim quæ parum attendimus, vel quæ apprehendimus, aliis intenti rebus facillimè obliuiscimur. Tertiò memoriâ quæcumque vel siccitatem nimiam inducunt, vel humiditatem partium cerebri, ut nimium aliquando studium, consumens spiritus & cerebrum exsiccat; nimium item labor, nimia fatigatio, morbi plures; Ianfenius Doctor eximius post edita luculenta commentaria in Scripturam, litteras oblitus fuisse dicitur. Quidam ictus lapide literarum oblitus est, inquit Plinius. E tecto lapsus, matris & affinium ac propinquorum; alius ægrotus feruorum etiam, sui verò nominis Messala Corvini obliuionem passus est.

Reminiscencia. Dico quintò, reminiscencia sic definiiri, *Est progressio, quâ ex aliqua re memoria occurrente venimus in cognitionem rei quæ nec occurrebat memoriæ, nec à memoriâ penitus exciderat.* Aliquis v.g. reposuit heri librum aliquo in loco, cuius nunc non meminit. Memoria repetit loca omnia, in quibus heri fuit, & eos cum quibus loquutus est, ut tandem recorderetur ubi librum reposuerit.

Eius tres actus. Tres igitur actus includit reminiscencia, memoriâ rei alicuius, deinde discursum ex ea re ad id quod queritur, denique inuentionem eius rei quæ non penitus exciderat, sed non occurrebat tamen. Distinguitur illa, ut vides, à memoriâ; quia reminiscencia includit obliuionem aliquam & discursum, ideoque brutis non conuenit. Eleganter Maximus Tyrius *serm. 28.* rationem obitetrici comparat, & fieri ait reminiscencia, quoties animus vnù venatur ex alio, & præsentibus admonitus rebus, manu quodammodo ad obliuionem considerationem perducitur. Rectè autem Themistius reminiscencia appellat reducem memoriâ & rediuiuâ; quod quomodo fiat, pulchrè prosequitur August. *lib. 1. de Trinit. c. 3.* & in libro citato confessionum.

Quattuor miracula memoriæ. Quattuor igitur sunt in memoriâ planè mirabilia. Primum est, quod tam multa, & tam diuersa seruet in thesauris suis, neque tamen illa misceantur & confundantur. Secundum est ordo & nexus inter illa; ita enim collocata & ordinata sunt, ut & vnumquodque separatim, & cuncta confestim, & singula ordinatim exposcere & digerere valeamus, ut cum quis ex aceruo illo tot specierum per vnâ aut plures horas ita orationem continua serie depromit, ut nulla excidat, vel destinatum ordinem syllaba immutet; sed vna sequatur alteram, donec tota oratio euoluatur. Tertium est ipsa reuocatio eorum quæ penè fugerant; quædam enim latent altè condita cum exposcimus, nec foras prodeunt, sed eorum loco alia quædam prosiliunt quasi ro-gantia, num ipsa querantur: alia confestim in apertum erumpunt; alia paulò post, tanquam eruantur de abstrusioribus receptaculis. Quartum est connexio, ratione cuius ea quæ videbantur euauisse, alterius quasi admonitione foras prodeunt. Vide Augustinum & Theodoretum citatis locis.

R. P. de Rhodes curs. Philosoph.

QVÆSTIO III.

De appetitu rationali, & potentia motrice inorganica.

Amplissimus hîc pateret ad excurrendum campus, si moralem suis vellem spoliare præcipuis ornamentis; tota enim illa est in explicandis actibus voluntatis, libertate, habitibus virtutum & vitiorum. Mihi satis erit tria ponere. Primò an sit voluntas necessariò in homine, siue vtrum omne intellectuum sit necessariò volituum: secundò, quale sit eius obiectum: tertio, qualis actus.

§. I.

Vtrum omne intellectuum sit necessariò volituum.

Repugnant multi graues Theologi, existimantes posse dari aliquod cognoscens carens omni appetitu.

Ratio enim dubitadi esse primò potest, quia etsi omne volituum supponat necessariò cognoscitiuum, nullo tamen argumento demonstrari potest efficaciter, quod effici à Deo non possit vllum cognoscitiuum, quod careat appetitu. Quomodo enim potest probari, quod appetitus elicitus sequi necessariò debeat cognitionem.

Secundò. Si Deus decerneret non concutere cum humano appetitu ad actum vllum appetitiuum, & reuelaret homini hoc decretum suum, huiusmodi cognitio non dirigeretur ad appetitum; implicaret enim ut illa moueret appetitum: ergo non est necesse ut omnis cognitio mouere possit appetitum: ergo non est necesse ut omne cognoscitiuum sit volituum.

Tertio, non demonstratur esse impossibile appetitum, quem nulla præcedat cognitio: ergo non demonstratur esse impossibile omnem cognitionem, quam nullus sequi possit appetitus elicitus. Probatur antecedens, quia si Deus infunderet voluntati actum amoris, non esset requisita vlla cognitio præluens amoris: ergo potest dari appetitus sine cognitione.

Dico primò, omne cognoscens essentialiter esse appetitiuum, atque adeò implicare intellectuum quod non sit volituum. Ita docet S. Th. 1. p. q. 19. art. 1. quem sequuntur communiter Theologi & Philosophi.

Ratio autem illius sic proponitur ab Herice *diff. 2. c. 2.* Omnis forma necessariò annexum habet appetitum, quo inclinatur in illud quod rei constitutæ conueniens est: sed cognitio est aliqua forma: ergo illi debet adiunctus esse appetitus, per quem inclinatur ad perfectionem debitam subiecto, cuius est constitutiva. Maior probatur, quia omnis forma ordinatur ad ea quæ conuenientia sunt subiecto, in quo est: sed non potest ad ea ordinari, si ad ea non inclinatur: ergo quælibet forma inclinatur ad ea quæ rei constitutæ sunt conuenientia, & refugit ab iis quæ sunt disconuenientia.

Dico secundò, implicare appetitum, qui non sit cognoscitiuus; imò & implicare voluntatem, quæ sine præuia cognitione vllum actum eliciat.

Primò enim sic demonstrat experientia; quæ enim proportionè crescit cognitio bonitatis, eadem etiam crescit amor; & quâ proportionè de-

XX

crescit

crefcit cognitio, decrefcit amor: quod autem penitus ignotum, id nec odimus, nec amamus. Deinde à priori ratio eft, quia implicat vt voluntas amet aliquod obiectum, nifi habeat illud præfens: fola cognitio efficere poteft obiectum præfens voluntati: ergo implicat vt voluntas fine prælucente cognitione vllum actum eliciat.

Solutio triū
dubitatio-
num.

Ad primam refpondeo, fatis probatum videri, quod omne cognofcituum effentialiter inuehat volituum, ex eo quod cognitio fit forma inclinans ad ea quæ conuenientia funt fubiecto, in quo eft.

Ad fecundam refpondeo, nullam effe poffe cognitionem, quæ per fe non ordinetur ad mouendum appetitum; effe autem poffibilem cognitionem, quæ per accidens non poffit mouere appetitum ex defectu diuini concursus. Si Deus decerneret non concurrere cum appetitu ad vllum actum, idque reuelaret homini, vel Angelo, illa cognitio per accidens tantum non poffet mouere appetitum, quia deeffet appetitui concursus; fed ex fe tamen illa cognitio fufficiens effet ad illum mouendum, & ad hoc ordinaretur.

Ad tertiam refpondeo probatum effe, quod voluntas nunquam ferri poteft in incognitum; fic Deus autem, vt probabam prima difputatione, infundere quidem poteft mortuo modo terminum actus vitalis, v.g. amoris; fed amorem ipfum, aut aliquem actum vitalem infundere nullo modo poteft; fi enim intellectui aut voluntati nihil operanti Deus infunderet verbum mentis, vel qualitatem illam, quæ terminat amationem, intellectus non intelligeret, & voluntas non amaret; haberent enim terminos illos mortuo tantum modo.

Definitio
voluntatis.

Colliges ex his primò, rectè definiri voluntatem, *Est potentia tendens in bonum, & malum auerfans cognitum ab intellectu*: per actus enim profequituios tendit in bonum; per auerfatiuos refugit malum. Sicut fenfitiuus appetitus tendit in bonum, & refugit malum cognitum fenfu.

Quotuplex
voluntas.

Colliges fecundò, appetitum etiam rationalem in duos diuidi appetitus, tanquam in membra diuerfa formaliter. Concupifcibilis, vt monebam agens de appetitu fenfitiuo, eft is qui profequitur bonum, & auerfatur malum abfolutè fumptum; irafcibilis, qui profequitur bonum, vel auerfatur malum arduum. Eadem enim quoad hoc eft ratio appetitus fenfitiui & rationalis. Quamvis autem diftinguerentur potentie ab anima, non effet tamen realis vlla diftinctio inter voluntatè concupifcentem & irafcentem, quia vnicum eft obiectum adæquatum vtriusque, nempe bonum & malum intellectu apprehenfum: ratio autem ardui non pertinet ad formalem rationem obiecti, cum non fit id quod mouet voluntatem, fed potiùs eam auerteret.

S. I I.

De obiecto voluntatis.

Vlgo dicitur obiectum appetitus effe bonum, quod non poteft definiri nifi quod eft appetibile. Sicut autem duplex bonum, ita & malum. Bonum abfolutum eft rei perfectio in fe: malum abfolutum eft eius carentia. Bonum refpectiuum, id quod eft alteri conueniens: malum refpectiuum, quod alteri difconuenit. Difficultas igitur eft, vtrum obiectum voluntatis non fit nifi bonum, ita vt tendat femper in bonum non folum per actus profequituios, fed etiam quando auerfatur aliquod bonum.

A Ratio verò dubitandi primò eft, quia quoties aliquis amat feipfum fciens fe omni bono effe indignum, non poteft apprehendere in feipfo vllum bonum: ergo voluntas etiam in actibus profequituiis non femper amat aliquod bonum. Similiter cum amo mortem mei aduerfarij, quia malum illius eft, elicio actum profequituium: tunc obiectum formale illius actus non eft vllum bonum: ergo voluntas non neceffariò femper fertur in malum.

Secundò bonum definitur id quod eft appetibile: fed fi obiectum voluntatis eft bonum appetitus, definitur facultas quæ tendit in bonum, ficut in appetibile, ficutque committeretur vitiofus circulus in definitione boni & appetitus: ergo, &c.

B Tertiò, quando voluntas auerfatur aliquod malum, non auerfatur illud nifi propter aliquod bonum quod fit motiuum odij; ficut quoties odio habetur aliquod medium impediens finem, amatur finis: ergo obiectum voluntatis etiam in actu auerfatiuo non eft nifi bonum. Confirmatur, quia nullus actus intellectus effe poteft mera negatio & diffenfus; cum enim dico v.g. *Homo non eft lapis*; obiectum illius actus nec eft folus homo, nec folus lapis, fed negatio etiam lapidis; quam negationem affirmat intellectus de homine: ergo actus voluntatis non ita poteft effe auerfatiuus, quin etiam formaliter fit profequituius. Antecedens patet, quia cum dico, *Homo non eft lapis*, motiuum mei actus eft diftinctio hominis & lapidis: illam diftinctionem non nego, fed affirmo: ergo propositio negatiua intellectus eft etiam affirmatiua: ergo actus voluntatis auerfatiuus neceffariò eft profequituius.

Dico primò, obiectum voluntatis quoad actus profequituios non poffe vnquam effe malum fub ratione mali, fed neceffariò effe aliquod bonum, vel certè malum fub ratione boni. Contrarium docuiffe videntur Scotus & Nominales. Sed eos certè damnat omnium Doctorem fuffragium, quorum communis illa vox eft cum Aristoteli initio lib. i. *Ethic. Bonum eft quod omnia appetunt.*

Primò enim ratio à priori eft, quia omnis inclinatio femper eft ad bonum; nam inclinari eft attrahi; malum autem non attrahit, fed potiùs auertit: omnis actus profequituius eft inclinatio: ergo omnis actus voluntatis profequituius eft ad bonum, neque vnquam poteft amare malum vt malum.

D Secundò, Sicut fe habet intellectus ad verum, fic fe habet voluntas ad bonum: fed intellectus nunquam poteft affentiri falfo fub ratione falfo: ergo neque voluntas amare poteft malum fub ratione mali. Et hoc certa docet experientia; nemo enim vnquam amat id in quo nullam apprehendit rationem mali.

Dico fecundò, obiectum voluntatis quoad actus auerfatiuos effe malum vt malum, neque neceffariò effe vt omnis actus voluntatis auerfatiuus fit etiam formaliter profequituius, & feratur in aliquod bonum. Ita probabam aliàs in tractatu de penitentia, cuius actum probabam effe poffe purè auerfatiuum formaliter, quamvis æquiuallenter fit profequituius.

E Ratio eft, quia odium eft verus actus voluntatis diftinctus ab amore, & proprium habet obiectum diftinctum ab obiecto amoris: illud obiectum non poteft effe aliquod bonum vt fic, fed malum vt malum: ergo obiectum voluntatis quoad actus auerfatiuos eft malum vt fic. Deinde ficut bonum poteft fufficienter mouere ad amorem, fic malum fufficienter mouere poteft ad